

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ В УКРАЇНІ

Історично склалось, що в Україні зосереджена п'ята частина всіх чорноземів планети. Високий вміст гумусу українських ґрунтів та підходяща структура робить їх чи не найродючішими в світі. Проте, сучасний стан земельних ресурсів країни потребує поліпшення.

Значення земельних ресурсів в існуванні планети надзвичайно велике, оскільки вони обумовлюють функціонування рослинного та тваринного світу, атмосферного повітря, поверхневих і підземних вод.

В умовах підвищеного антропогенного навантаження на природні процеси, раціональне використання та охорона земель є однією з найактуальніших проблем. Наразі перед суспільством постає першочергове завдання – віднайти шляхи порятунку землі, її відновлення та раціонального використання.

Відомо, що Україна за площею орних земель займає 9 місце в світі, а за рівнем розораності ми одні з перших. Як результат, інтенсивне землеробство, глобальне потепління, знищення лісів, вітрові ерозії, пилові бурі в значній мірі пришвидшують процес руйнування верхнього шару ґрунту, від якого напряму залежить виробництво більшості продуктів харчування. За даними досліджень WWF було підтверджено, що за останні півтори століття була втрачена половина світових ґрунтів, що, очевидно, не є позитивним зрушенням та доводить, що питання деградації ґрунтів є проблемою не тільки в Україні, а й в усіх країнах світу. Тож, наразі, все гостріше постає питання, аби направити всі можливі ресурси на збереження та відновлення безцінного природного багатства нашої планети та держави.

Раціональне використання земельних ресурсів повинно поєднувати дві ключові складові: екологічну та економічну. Екологічна передбачає охорону та ефективне використання земель з метою виробництва екологічно чистої продукції. Економічна ґрунтується на інтересах сільгоспвиробників, тобто зменшенні витрат виробництва, що, в свою чергу, призводить до зменшення заходів з охорони ґрунтів, недотримання технологій обробки ґрунту та вирощування сільськогосподарських культур, надмірної хімізації виробництва тощо.

Тому раціональне використання земельних ресурсів повинно передбачати дотримання у ґрунті необхідного вмісту поживних речовин, запобігання різним видам ерозії, правильне формування сівозмін, вирощування екологічно чистої продукції, використання земель за цільовим призначенням.

Варто усвідомити, що земля є основним національним багатством та потребує особливої охорони держави, тому необхідно постійно контролювати дію чинників, які призводять до деградації земель, опустелювання, нераціонального їх використання. Для цього необхідно розробляти комплексні цільові програми збереження земельних ресурсів.

Задля збереження ґрунту та його раціонального використання в Україні був впроваджений план дій боротьби з опустошенням та деградацією земель. Упорядкування орних земель, прискорення робіт з консервації деградованих, техногенно забруднених та малопродуктивних земель, створення сприятливих умов для розвитку виробництва органічної продукції на землях сільськогосподарського призначення, проведення суцільних ґрунтових обстежень земель України – ці всі дії входять до плану щодо боротьби з деградацією земель. Також наша держава та ще 124 країнами світу приєдналась до глобального процесу встановлення добровільних національних завдань щодо досягнення нейтрального рівня деградації ґрунту. Зокрема, кожен з нас, усвідомлюючи проблему, повинен максимально направити власні зусилля задля позитивних зрушень та вчитись, як захистити ті ґрунти, що в нас залишились.

Реалізація плану дій та завдань, направлених на збереження земель України, повинні призупинити процес загрози зникнення ґрунтів та в значній мірі покращити їх стан. Для цього необхідно здійснювати захист сільськогосподарських угідь, лісових земель від нецільового використання; проводити заходи для захисту ґрунтів від ерозії, підтоплення, заболочування, засолення, посухи, ущільнення, забруднення відходами, хімічними речовинами, впливу несприятливих природних та техногенних процесів; сприяти збереженню водно-болотних угідь; впроваджувати сучасні екологічно направлені технології вирощування сільськогосподарських культур, які не виснажують ґрунти та зберігають їх родючість.